

10.348/33), poskytuje řečený zákon v §§ 20 a 37 obcím a osadám vodoprávní ochranu proti odnímání vody pro určité účely obce nezbytně potřebné, a je při tom lhostejno, jakou činností odnímání vody se způsobuje, tedy i když je způsobeno činy, které jeví se jen jako úkony vlastníka disponujícího s objektem svého soukromého práva vlastnického (srv. k tomu Pantůček: O spodní vodě a zřizování vodovodů v časopisu Právník roč. 1909 passim a zejména str. 303).

Nss nenalezl závažných důvodů, aby opustil právní názor posléze uvedený, a to tím méně, ježto vodoprávní ochrana obcí a osad, pokud jde o vodu nezbytně potřebnou, kterou jim dosavadní judikatura na základě cit. zákonných předpisů přiznává, příslušela by jim zcela nepochybně i pak, kdyby dvojznačné znění § 4 lit. a) vod. zák. bylo vyloženo odchylně od dosavadní judikatury tak, že vztahuje se i na nezachycené vody spodní, a tím spíše ovšem i tehdy, kdyby ve smyslu názoru v písemnictví velmi závažnými hlasy hájeného (na př. Pražák, Pace, Peyrer a j.) byly vody spodní přes argumentaci judikatury (zejména Budw. A 3.419) považovány za vody veřejné. Neboť i při tom i při onom pojetí zůstala by obcím a osadám podle příslušných ustanovení zák. o právu vodním tato vodoprávní ochrana zachována, ať již jde o vodoprávní nárok obcí a osad na tuto ochranu (a snad i »cizí právo« ve smyslu § 17 odst. 2 zák. vod., jak výslovně se uznává v nál. Budw. A 6.827 a j.), či jde-li při tom jen o ochranu zájmu veřejného, zejména podle §§ 79, 81, 72 (jak se praví na př. v nál. Budw. A 3.439).

V každém případě je však poskytování řečené ochrany a ovšem i rozhodování o žádosti za tuto ochranu úkolem úřadů vodoprávních, jenž náleží k souboru věcí, které se týkají »užívání« vody podle vod. zák. (§ 75 zák. o právu vodním), a to již proto, že ochrana obce a osady proti odnětí potřebné vody, byť nešlo ještě o faktické užívání vody, přece jen »užívání vody se týká« (»Angelegenheiten, welche sich auf die Benützung der Gewässer nach diesem Gesetze beziehen«).

Úvahy tyto brání nss-u připojení se k názoru žal. úřadu, jímž se zásadně popírá příslušnost vodoprávních úřadů k poskytování ochrany obcím proti odnětí vody spodní okupací této vody.

Slušelo proto nař. rozhodnutí uznati nezákonným.

Jestliže tedy v daném případě okr. úřad byl obcí k.-skou dožádán, aby jí poskytl ochranu v příčině zásobování jejího obyvatelstva pitnou vodou proti sondovacím pracím železniční správy, o nichž tvrdila, že její vodovod ohrožují, byl okr. úřad příslušným o žádosti této rozhodovati — a to bez ohledu na to, zda vodovod obce skutečně ohrožen byl či nikoli, neboť otázka tato je již otázkou merita — a slušelo proto nař. rozhodnutí, založené na výkladu zák., jež nss nemohl uznati správným, zrušiti podle § 7 zák. o ss.

Č. 11.869.

Pošta. — Řízení správní: Za účinnosti zák. č. 143/1930 Sb. není min. pošt příslušno, rozhodovati o nárocích stran na náhradu

škody, vzniklé z úřední činnosti pošt. úřadu při platech šekovými vplatními lístky.

(Nález ze dne 25. dubna 1935 č. 10.285/35.)

V ě c: Magda M. v N. proti ministerstvu pošt a telegrafů (vrch. min. kom. Dr. Kar. Procházka) o náhradu škody.

V ý r o k: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro vadnost řízení.

D ů v o d y: Podle spisů oznámil poštovní úřad v N. ředitelství pošt v Pardubicích, že mu st-lka oznámila, že 1. března a 1. září 1928 vplátila u uvedeného pošt. úřadu šekovými vplatními lístky částky po 100.— Kč na šekový účet Živn. záložny v N. ve prospěch fy V. H. tamtéž a že vplacení těchto částek reklamovala. Dvěma podáními z 30. května a z 9. července 1930, v podstatě stejného obsahu, obrátila se pak st-lka na ředitelství pošt v Pardubicích a uvedla v nich, že platy ty adresáta nedošly a stěžovala si na to, že obnosy ty dosud uhrazeny nebyly. Vyřizujíc tato podání odepřelo ředitelství pošt výměrem z 29. srpna 1930 poskytnouti st-lce jakoukoliv náhradu v podstatě z důvodu, že platy, o něž jde, nebyly pošt. úřadem přijaty ani zaúčtovány a že příslušné stvrzenky jsou padělané. Odvolání proti tomu podané zamítl žal. úřad nař. rozhodnutím ze stejných důvodů.

O stížnosti uvážil nss toto:

Nárok, jehož uznání se st-lka v daném případě u pošt. úřadů domáhala a na jehož ochranu podala také stížnost k nss-u, je ve své podstatě nárokem proti státu na náhradu škody, způsobené jí pošt. úřadem jako platebnou býv. poštovního úřadu šekového u výkonu šekové služby, tomuto úřadu po zák. příslušejícího. Podle výslovného předpisu § 2 bodu 6 zák. č. 3/1918 Sb. jest nss povolán věcně rozhodovati o nárocích proti státu jedině tenkrát, rozhodly-li již o nárocích těchto v mezích své příslušnosti v instančním pořadu úřady správní, a jde-li toliko o přezkoumání tohoto rozhodnutí. Nad to však podle § 3 lit. a) zák. č. 36/1876 ř. z. vztahuje se kompetence právě zmíněná jen na takové záležitosti, o kterých nepřísluší rozhodovati řádným soudům, tedy na záležitosti rázu veřejnoprávního, neboť nároky soukromoprávní dlužno i proti státu podle § 1 jur. n. uplatňovati u příslušného soudu řádného (srov. Boh. A 1634/22).

V daném případě, jak již uvedeno, vznikla st-lce podle jejího tvrzení škoda z poměru, do něhož vstoupila prostřednictvím poštovního úřadu v N. k pošt. úřadu šekovému tím, že mu odevzdala příslušný peněžitý obnos, aby v cestě šekové služby obstaral připsání jeho na šekové konto udaného adresáta. Poměr, do něhož tu st-lka k býv. pošt. úřadu šekovému vstoupila, ať již měl povahu poměru mandantního, či poměru ze smlouvy o dílo, či zvláštního poměru sui generis, byl poměrem soukromoprávním, neboť v poměru tom vystupoval pošt. úřad šekový vůči svým kompaciscentům vždy jako stejnorodá strana smluvní, nevykonáváje vůči nim žádné právo vrchnostenské. Nutno proto také nároky na

náhradu škody, vzniklé z porušení smluvních povinností tohoto kompascienta, kvalifikovati jako ryzí nárok soukromoprávní, a stejně nutno také kvalifikovati nárok uplatňovaný vůči státu z titulu ručení za primární závazek šekového úřadu. Na této právní povaze nezměnilo se nic ani vydáním zák. č. 143/1930 Sb., jenž k obstarávání šekové služby na místě pošt. úřadu šekového povolal nově zřízenou pošt. spořitelnu (§§ 2 a 3 cit. zák.).

Neměl proto nárok st-lkou uplatněný ani v době svého vzniku, ani v době svého uplatnění, ani v době podání stížnosti na nss povahu nároku veřejnoprávního a není proto nss příslušný, aby o něm věcně rozhodoval.

Tím však není ještě řečeno, že by kompetence nss-u vůči rozhodnutí tomu byla vůbec vyloučena. Vždyť porušení práva strany rozhodnutím neb opatřením správního úřadu podle § 2 zák. o ss může být přivoděno také tím, že správní úřad neprávem si osvojí příslušnost v určité věci rozhodovati a skutečně také o ní rozhodne, lhostejno, zda si kompetenci tu aroguje v mylném domnění, že jde o věc veřejnoprávní, či vychází-li sice ze správného pojetí věci té jako věci soukromoprávní, přes to však má za to, že je mu rozhodování této soukromoprávní věci zákonem svěřeno. V každém z těchto případů je tu rozhodnutí správního úřadu nepřislušného a k této nepřislušnosti je nss povinen hledět z moci úřední.

V daném případě byl sporný nárok st-lkou uplatněn a také v prvé stolici bylo o něm rozhodnuto ještě před účinností zák. č. 143/1930 Sb., kterážto účinnost nastala teprve dnem 29. října 1930, naproti tomu nař. rozhodnutí bylo vydáno teprve po tomto termínu. Dlužno proto zkoumati, zda za právního řádu, platného v této rozhodné době, bylo žal. min. příslušno o nároku, st-lkou na ně vzneseném, věcně rozhodnouti.

Zákon č. 143/1930 Sb. nemá ustanovení o tom, kdo rozhoduje spory mezi spořitelnou a stranami s ní ve styk vcházejícími. Je to zřejmým důsledkem toho, že tento úsek činnosti spořitelny — tedy zejména také služba šeková — se v § 3 lit. d) prohlašuje za činnost hospodářskou a obchodní. Vycházel tu tedy zákonodárce zřejmě z předpokladu, že nebylo třeba nějakou zvláštní kompetenci stanoviti, poněvadž všechny tyto soukromoprávní spory náležejí podle § 1 jur. n. do kompetence řádných soudů. Nad to cit. zák. v § 40 výslovně prohlásil, že zároveň pozbývají platnosti všechna ustanovení jemu odporující, zejména také zák. č. 140/1929 Sb., jakož i předpisy podle něho vydané. Vzhledem k tomuto výslovnému předpisu zák. a vzhledem k tomu, že nss je podle § 5 zák. o ss povolán přezkoumávati jen rozhodnutí poslední stolice správní, nemusil se nss v daném případě zabývati otázkou, zda za stavu práva platného až do začátku účinnosti zák. č. 143/1930 Sb. byly státní úřady poštovní příslušny o nárocích, vzniklých ze šekové služby prováděné tou dobou poštovním úřadem šekovým, rozhodovati přes to, že šlo i v té době o nároky soukromoprávní, a musil nař. rozhodnutí pro nepřislušnost žal. min. zrušiti podle § 6 zák. o ss.